

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Tomáše Foltase a Faisala Husseiného v právní věci žalobce: **O. R.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 22. 11. 2024, č. j. 58 Az 4/2024-45,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 24. 6. 2024, č. j. OAM-5840-5/ZR-2024, bylo podle § 5 odst. 7 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (dále jen „Lex Ukrajina“), ve spojení s § 10 odst. 3 zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců (dále jen „zákon o dočasné ochraně“), žalobci odňato oprávnění k pobytu na území za účelem dočasné ochrany. Žalovaný odňal žalobci dočasnou ochranu, neboť ta mu byla udělena proto, aby zde mohl pobývat s dcerou. Dceři žalobce však bylo oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany ukončeno ke dni 31. 3. 2024 z důvodu uplynutí doby. Ukončením dočasné ochrany dcery podle žalovaného zanikl důvod, pro který byla dočasná ochrana udělena žalobci.

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci (dále též „krajský soud“), který ji v záhlaví označeným rozsudkem vyhověl, zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Žalovanému uložil, aby znovu vyhodnotil, zda v případě žalobce neexistuje důvod hodný zřetele, pro který by bylo namíste ho v režimu dočasné ochrany v ČR ponechat. Plné

znění napadeného rozsudku je přístupné na www.nssoud.cz a soud na něj pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Rozsudek krajského soudu napadl žalovaný (dále též „stěžovatel“) kasační stížností, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Primárně oponoval závěru krajského soudu, že není schopen na podkladě spisového materiálu učinit závěr, že v době rozhodování měla manželka žalobce aktivní dočasnou ochranu ve Finsku. Trval na tom, že ze spisu naopak jednoznačně vyplývá, že manželka žalobce měla v době rozhodování aktivní dočasnou ochranu ve Finsku. Zrekapituloval skutkové okolnosti případu manželky a dcery žalobce, která si neprodloužila dočasnou ochranu v České republice a rozhodla se přesunout do Polska za účelem studia. Sdělil, že na základě uvedeného dospěl ke správnému závěru, že ukončením dočasné ochrany dcery žalobce zanikl důvod, pro který byla dočasná ochrana udělena žalobci. Ve vztahu k manželce žalobce bral za rozhodující, že ke dni podání žádosti o udělení dočasné ochrany (29. 8. 2022) byla držitelkou dočasné ochrany ve Finsku (tato jí byla udělena dne 14. 6. 2022), a z tohoto důvodu jí nebyla udělena dočasná ochrana, neboť taková žádost by byla nepřijatelná. Vzhledem k tomu, že na území České republiky již pobývala dcera manželky žalobce, byla paní R. udělena dočasná ochrana z důvodu sloučení rodiny. Zdůraznil, že institut nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu nikterak nebrání slučování rodin § 51 zákona o dočasné ochraně. Uvedl, že součástí spisového materiálu je výpis z Platformy pro výměnu informací o žadatelích a držitelích dočasné ochrany (*Temporary Protection Platform*) a manželka žalobce v něm figuruje jako držitelka dočasné ochrany ve Finsku. Dodal, že směrnice č. 2001/55/ES vůbec nepočítá s tím, že by cizinec mohl požívat dočasné ochrany ve vícerech členských státech. Stejně tak nepočítá s tím, že cizinci budou žádat o udělení dočasné ochrany opakovaně v různých členských státech ať už držiteli dočasné ochrany v jiném členském státě jsou nebo ne. Připustil, že dle směrnice mělo dojít k zániku dočasné ochrany manželky žalobce ve Finsku, když jí na území České republiky byla udělena dočasná ochrana z důvodu sloučení rodiny. Dle stěžovatele to nic nemění na tom, že pokud nastanou důvody vedoucí k odnětí dočasné ochrany (např. zánik dočasné ochrany dcery), může být poskytnutá dočasná ochrana odejmuta. Nadále trval na tom, že byla manželka žalobce v době podání žádosti o dočasnou ochranu držitelkou dočasné ochrany ve Finsku.

[4] Krajský soud nadto po stěžovateli požaduje, aby při posouzení existence důvodu hodného zřetele vnímal, že jde o mírnější požadavek zákonodárce, než jakým by byl důvod hodný *zvláštního* zřetele. Takový postup požaduje za čistě formalistický. Byl přesvědčen, že z celkového vyznění ustanovení je zřejmé, že možnost ponechat dočasnou ochranu pojímá zákonodárce spíše jako výjimečnou. Nadále se domníval, že žalobce tuto výjimečnou situaci nenaplnuje. Žalobce nemá nárok požívat dočasnou ochranu z jiného důvodu než za účelem sloučení rodiny podle § 51 zákona o dočasné ochraně, protože se nejedná o osobu podle § 3 Lex Ukrajina. Sám žalobce přitom připustil, že jeho dcera odcestovala z území Ukrajiny a připravuje na budoucí studium v Polsku. Dle stěžovatele tak byl naplněn důvod pro odnětí dočasné ochrany u žalobce, která mu byla udělena z důvodu sloučení rodiny s dcerou, která v době podání žádosti žalobce o udělení dočasné

pokračování

ochrany pobývala na území České republiky. Dále měl stěžovatel za to, že správně konstatoval, že v případě žalobce nebyl zjištěn jiný důvod hodný zřetele, pro který by bylo možné žalobci dočasnou ochranu ponechat. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[5] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

IV.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Následně se zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, jinak by ji odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s. a čl. II zákona č. 77/2021 Sb.).

[7] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech, o nichž rozhodoval před krajským soudem specializovaný samosoudce, je její přijatelnost. Kasační stížnost Nejvyšší správní soud přijme k meritornímu přezkumu v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to *i)* z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo překonání judikatury, nebo *ii)* v případě zásadního právního pochybení krajského soudu. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[8] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[9] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[10] Je nutno podotknout, že kasační stížnost se týká i právních otázek, které sice v době podání kasační stížnosti nebyly judikaturou Nejvyššího správního soudu plně vyřešeny, nicméně, aktuálně již plně vyřešeny jsou. Soudní dvůr Evropské unie (dále též „SDEU“) rozhodoval o předběžné otázce, kterou vedl pod sp. zn. C-753/23 a rozhodl o ní rozsudkem ze dne 27. 2. 2025 (EU:C:2025:133; fiktivní jméno věci je *Krasiliva*). Krajský soud nevyčkával rozhodnutí o předběžné otázce, ale o žalobě rozhodl meritorně, neboť považoval za prioritu postavit najisto pobytový status žalobce. Přihlédl k tomu, že žalobci byla odňata dočasná ochrana a na území České republiky se v důsledku napadeného rozhodnutí nacházel neoprávněně.

[11] Otázkou přijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu se zabýval Nejvyšší správní soud opakovaně. Věnoval se jí zejména v rozsudku ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42. Jedná se o situace, kdy žadatel požádá o udělení dočasné ochrany v jiném členském státě, ta je mu udělena, žadatel se ochrany vzdá a požádá o její udělení v České republice, ale žádost je shledána jako nepřijatelná (viz rozsudky ze dne 25. 4. 2025, č. j. 5 Azs 21/2025-31, ze dne 24. 4. 2025, č. j. 9 Azs 70/2024-37, ze dne 24. 4. 2025, č. j. 9 Azs 227/2024-31, ze dne 10. 4. 2025, č. j. 1 Azs 167/2024-48, či ze dne 9. 4. 2025, č. j. 9 Azs 21/2025-16). Taková situace zde nastala ve vztahu k manželce žalobce. To ostatně připustil stěžovatel v kasační stížnosti, když uvedl, že Finsko nesprávně evidovalo manželku žalobce jako poživatelku dočasné ochrany ve Finsku v době, kdy jí již byla udělena dočasná ochrana v České republice. Sám přitom dodal, že směrnice č. 2001/55/ES nepředpokládá udělení dočasné ochrany ve více státech Evropské unie a že v takovém by případě nově udělená dočasná ochrana měla nahradit tu stávající. Přesto trval na tom, že nebýt dcery žalobce a jeho manželky, od níž byla dočasná ochrana odvozena, byla by žádost žalobcovy manželky hodnocena jako nepřijatelná.

[12] Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 1 Azs 174/2024-42 v bodě 78 uvedl, že v rozsudku *Krasiliva* SDEU byly konstatovány mimo jiné dvě situace, které v projednávané věci v případě manželky žalobce připadají v úvahu, a to:

- a. Žádost o dočasnou ochranu v České republice bude podána poté, co osoba *již v minulosti obdržela* pobytové oprávnění v jiném členském státě, avšak tímto oprávněním k okamžiku podání žádosti prokazatelně *již nedisponuje* (např. z důvodu, že bylo na žádost žadatele zrušeno). V takovém případě nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina pro jeho neslučitelnost s právem EU. Žádost tudíž bude nutné věcně projednat a v případě splnění podmínek pobytové oprávnění vydat.
- b. Žádost o dočasnou ochranu v České republice bude podána poté, co osoba *obdržela pobytové oprávnění v jiném členském státě* a toto pobytové oprávnění *je stále platné a trvá*. Ani v takovém případě nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina pro jeho neslučitelnost s právem EU. Žádost tudíž bude nutné věcně projednat. Stěžovatel žadatele poučí o nemožnosti čerpání práv plynoucích z dočasné ochrany ve více členských státech současně. Pokud bude žadatel na své žádosti dále trvat s tím, že chce tato práva nově čerpat výlučně v České republice, stěžovatel ověří, zda vydáním povolení k pobytu na území České republiky dojde podle práva dotčeného hostitelského státu automaticky k zániku předchozího pobytového oprávnění. V případě kladného zjištění stěžovatel vydá držiteli dočasné ochrany oprávnění k pobytu. Naopak v případě negativního zjištění, resp. pokud se nepodaří relevantní právní úpravu v hostitelském členském státě vůbec zjistit, vyzve stěžovatel žadatele, aby sám v přiměřené lhůtě učinil kroky k ukončení pobytového oprávnění v hostitelském členském státě. K tomu mu poskytne součinnost.
 - i. Jestliže žadatel učiní kroky k ukončení pobytového oprávnění v jiném členském státě a tuto skutečnost ve stanovené lhůtě doloží

pokračování

(například kopií aktu učiněného vůči orgánům původního hostitelského státu), stěžovatel žádosti vyhověl a vydá oprávnění k pobytu.

- ii. Stěžovatel žádosti vyhověl a vydá oprávnění k pobytu rovněž v situaci, kdy žadatel stěžovateli doloží, že učinil nezbytné kroky k ukončení pobytového oprávnění v hostitelském členském státě, avšak k jeho zániku dosud nedošlo z důvodu nečinnosti na straně orgánů tohoto členského státu. O této skutečnosti stěžovatel sám uvědomí orgány původního hostitelského státu a nebytné údaje vloží do informačního systému TPD.
- iii. Pokud žadatel v přiměřené lhůtě nedoloží, že učinil kroky směřující k ukončení pobytového oprávnění v původním hostitelském členském státě, stěžovatel žádost o poskytnutí dočasné ochrany zamítne.

[13] Nejvyšší správní soud tedy konstatoval, že v rozsudku *Krasiliva* SDEU jednoznačně potvrdil právo osoby požívající dočasné ochrany na účinný prostředek nápravy před soudem proti postupu členského státu. Výluka ze soudního přezkumu podle § 5 odst. 2 *Lex Ukrajina* není slučitelná s právem EU, neboť osobám požívajícím dočasné ochrany právo na účinný prostředek nápravy nepřipustně odepírá. Nelze ji proto aplikovat. Udělení „dočasné ochrany“ ve smyslu *Lex Ukrajina* ve skutečnosti znamená poskytnutí dílčích práv osobám požívajícím dočasné ochrany podle rozhodnutí Rady č. 2022/382 (jinými slovy členské státy udělují pouze oprávnění k pobytu z dočasné ochrany plynoucí), nikoli udělení, resp. přiznání dočasné ochrany jako takové. Členské státy mají pouze omezenou možnost odepřít práva plynoucí z dočasné ochrany osobám, které ji v Unii požívají na základě rozhodnutí Rady č. 2022/382.

[14] Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dospěl k závěru, že státní příslušníci Ukrajiny, jimž byla v EU přiznána dočasná ochrana, mají právo na přemístění svého pobytu do jiného členského státu, který si zvolí. Za tím účelem jim musí být vydáno pobytové oprávnění. Česká právní úprava nepřijatelnosti žádosti o poskytnutí dočasné ochrany podle § 5 odst. 1 písm. d) *Lex Ukrajina* právu EU odporuje (k bližšímu odůvodnění viz body 35 až 70 rozsudku č. j. 1 Azs 174/2024-42).

[15] Krajský soud nepochybil, pokud konstatoval, že ze správního spisu není zřejmé, zda v době podání žádosti manželky disponovala dočasnou ochranou ve Finsku. Je to přitom sám stěžovatel, který uvedl, že Finsko vedlo evidenci udělené dočasné ochrany nesprávně. Ze spisového materiálu se podává, že manželce žalobce byla dne 14. 6. 2022 udělena dočasná ochrana ve Finsku a následně dne 29. 8. 2022 opět v České republice, a to za účelem sloučení s rodinou. V uvedeném kontextu stěžovatel nijak nezkoumal, co se po udělení dočasné ochrany v České republice stalo s tou, která byla udělena ve Finsku. Z předložených tvrzení se jeví, že měl za to, že ta nadále (až doposud) trvá. Nejvyšší správní soud je toho názoru, že z dostupných podkladů nelze postavit najisto, že manželka žalobce disponuje dočasnou ochranou ve Finsku, což pro žalobce znamená, že má žádat o udělení dočasné ochrany za účelem sloučení právě ve Finsku. Ke stejnému závěru ve vztahu k manželce žalobce dospěl krajský soud v rozsudku ze dne 1. 11. 2024,

č. j. 73 Az 2/2024-31, v němž posuzoval odnětí oprávnění k pobytu na území ČR za účelem dočasné ochrany manželce žalobce. Nelze připustit, aby finská dočasná ochrana stála vedle dočasné ochrany české. O aktivní finské dočasné ochraně lze pochybovat s ohledem na čl. 15 odst. 6 směrnice č. 2001/55/ES. Podle něj se sloučeným rodinným příslušníkům v rámci dočasné ochrany udělí povolení k pobytu. Za tímto účelem se vydají potřebné dokumenty nebo jiné rovnocenné doklady. Následkem přemístění rodinných příslušníků na území jiného členského státu za účelem sloučení rodiny podle odstavce 2 je zrušení platnosti povolení k pobytu vydaných členským státem, který tyto osoby opouštějí, a rovněž ukončení povinností souvisejících s dočasnou ochranou ve vztahu k těmto osobám. Uvedené je vyjádřením principu, že dočasná ochrana má být pro cizince aktivní pouze v jediném státě EU. Po získání dočasné ochrany ve Finsku byla manželka žalobce sloučena s dcerou v ČR, což dle směrnice přináší ztrátu povolení k pobytu ve Finsku. I s přihlédnutím k uvedeným důvodům není Nejvyšší správní soud shodně se závěrem krajského soudu na základě podkladů založených ve spise (výpis z databáze Temporary Protection Platform) přesvědčen o podloženosti závěru stěžovatele ohledně trvající dočasné ochrany manželky žalobce ve Finsku.

[16] Nejvyšší správní soud tedy nepochybně tvrdí, že nelze požívat práv plynoucích z dočasné ochrany ve více členských státech zároveň. V případě manželky žalobce je třeba její žádost přijmout k věcnému posouzení a ověřit skutečnost, zda ve Finsku oprávněním z dočasné ochrany disponuje či nikoliv. Lze tak uzavřít, že závěr krajského soudu o nezákonnosti postupu stěžovatele je správný.

[17] Zdejší soud ve světle uvedeného považuje za nesporné, že vyřešení otázky dočasné ochrany manželky žalobce bude mít přímý vliv i na situaci žalobce. Jak uvedl sám stěžovatel v napadeném rozhodnutí, pokud má manželka žalobce udělenou dočasnou ochranu ve Finsku, žalobce „v žádném případě nemusí vycestovat na Ukrajinu a ani nemusí dojít k oddělení od manželky, se kterou je vedeno obdobné řízení ze stejného důvodu, neboť s ohledem na udělenou dočasnou ochranu manželky může manželku žalobce následovat do Finska“. Totožná pak bude situace, kdy by se ukázalo, že manželka žalobce nedisponovala dočasnou ochranou ve Finsku a případně jí měla být udělena dočasná ochrana v ČR.

[18] Zdejší soud se ztotožnil i s postupem krajského soudu, který stěžovateli uložil, aby se v dalším řízení zabýval tím, zda v případě žalobce neexistuje důvod hodný zřetele dle ustanovení § 10 odst. 3 zákona o dočasné ochraně cizinců, pro který by bylo namíste ho v režimu dočasné ochrany v ČR ponechat. Jde o mírnější požadavek zákonodárce, než jakým by byl důvod hodný *zvláštního* zřetele. Pokud by se v dalším řízení ukázalo, že manželka žalobce nedisponuje žádnou formou dočasné ochrany, bude se stěžovatel muset pečlivě vypořádat s námitkami žalobce týkajícími se nutnosti jeho návratu na Ukrajinu, kde stále probíhá válečný konflikt. S uvedenými tvrzeními se v napadeném rozhodnutí nevypořádal (neboť předpokládal dočasnou ochranu manželky žalobce ve Finsku). V situaci, kdy není činěn sporným zánik dočasné ochrany dcery žalobce, na niž bylo navázáno oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany samotného žalobce, bylo úkolem stěžovatele ve správním řízení rovněž posoudit, zda je dán důvod hodný zřetele, pro nějž by bylo namíste žalobce v režimu dočasné ochrany ponechat.

pokračování

[19] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěry krajského soudu, neboť tyto mají plnou oporu v právní úpravě a konstantní judikatuře Nejvyššího správního soudu. Nejsou přitom v rozporu ani s judikaturou SDEU i recentní judikaturou Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2025, č. j. 5 Azs 21/2025-31, ze dne 24. 4. 2025, č. j. 9 Azs 70/2024-37, ze dne 24. 4. 2025, č. j. 9 Azs 227/2024-31, ze dne 10. 4. 2025, č. j. 1 Azs 167/2024-48, či ze dne 9. 4. 2025, č. j. 9 Azs 21/2025-16).

[20] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[21] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4.). Stěžovatel neměl v řízení úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. května 2025

David Hipšr
předseda senátu